

A magyarországi japánnyelv-oktatás igényéről

Tanulmányomban arra keresem a választ, hogy szükségszerű lenne-e a japán nyelv elérhetőségének bővítése a közoktatásban. Más szavakkal: mekkora igény van a japán nyelv elsajátítására? Ehhez a kereslet és a kínálat fogalmai mentén épül fel a tanulmány. A kereslet meghatározásához tartozik a történeti áttekintés, az elhelyezkedési lehetőségek, valamint a tanulók motivációját érintő részek. Ezzel párhuzamosan a történeti áttekintés szintén része a kínálat értelmezésének, ahogy a tanárhiány témája is. Ez utóbbihoz szorosan kapcsolható a nemrégiben újraindított tanárképzés és a japánnyelv-tanárok számának ahhoz kapcsolható további növekedése. A Magyarországon fellelhető, a témához kapcsolódó szakirodalmak nyújtottak támpontot a történeti bemutatáshoz. A tanulmányban felhasználtam a Japán Alapítvány által végzett felmérések eredményeit is, melyeket az elmúlt évek adataival hasonlítottam össze a pontosabb következtetés levonása érdekében.

Bevezetés

Jelenleg számos kutatás, ezeken belül összefoglaló monográfiák is hozzáférhetők a magyarországi japánnyelv-oktatás kapcsán, jelen kutatásban azonban új szempontként jelenik meg a kereslet és a kínálat fogalma. Ezeken a fogalmakon keresztül az írásom rávilágít arra, mekkora igény van rá, hogy szélesebb körben legyen elérhető a diákok számára a japán nyelv tanulása. Ehhez ideális illusztrációt nyújt a kérdőíves empirikus vizsgálatom, ami igyekszik feltárni a nyelvtanulók motivációját is.

A tanulmány elején áttekintem a magyarországi idegennyelv-oktatás jelenlegi helyzetét, melyben végül a japán nyelvet említem példaként. A folytonosság miatt arról, hogy hogyan indult a japán nyelv oktatásának története Magyarországon a 19. századtól, nem számolok be, viszont ajánlom a *Kortárs japanológia II* című tanulmánykötetet az érdeklődőknek. A tanulmányban a II. világháború utáni időszakra helyeződik a fókuszpont, mivel a világháború minden téren nagy törést okozott mindkét ország számára. Így gyakorlatilag szinte semmilyen kapcsolat nem volt egy ideig Magyarország és Japán között. Ezután főként a két vidéki város: Szolnok és Kecskemét tanulóival készült empirikus vizsgálat és annak eredményei olvashatók. A témához kapcsolódó kérdőív összeállításában és a kapott eredmények elemzésében szociológiai módszert alkalmaztam. Ezeknek az eredményeknek köszönhetően körvonalazódik, mekkora igény lenne több vidéki közoktatási intézmény nyelvi palettájára is felvenni a japánt mint választható idegen nyelvet. A történeti áttekintés a kínálatot hivatott bemutatni, a tanárkérdést, a motivációval rendelkező tanulókat, illetve a turizmust érintő részek pedig a keresletet. Ezekből a szegmensekből vizsgálva a magyarországi japánnyelv-oktatást kirajzolódhat, hogy mekkora igény, illetve szükség van a japán nyelv tanulására az országban.

Az idegennyelv-oktatás jelenlegi helyzete

A nemzeti idegennyelv-oktatás fejlesztésének stratégiája az általános iskolától a diplomáig című fehér könyv általános áttekintést ad a hazai idegennyelv-oktatásról a 2012 és 2018 közötti időszakot illetően. A könyv a kulturális és gazdasági szempontokat hangsúlyozza, hiszen ha egy tanuló elsajátítja az adott nyelvet, akkor a másik kultúrát is jobban megismeri, megérti, mindeközben pedig a saját identitását is segíti ezzel kialakítani. Gazdasági szempontból pedig azért hasznos, mert segíti a tanulók munkaerőpiacon való elhelyezkedését globális szinten, hiszen az idegennyelv-ismeret manapság már alapkompétenciának számít. A 2012-es Eurobarometer felmérés szerint a magyarok 35%-a beszél egy idegen nyelven, 13%-a pedig két idegen nyelven. Az pedig egyértelmű, hogy az idegennyelv-tudás megszerzésének elsődleges helye a közoktatás. „A nyelvi és kulturális sokszínűség elősegítése érdekében, valamint gazdasági és versenyképességi szempontok alapján is elengedhetetlen egy másik idegen nyelv tanulása is, valamint a ritkábban oktatott nyelvek tanításának támogatása.” Figyelemre méltó információ, hogy az angol és a német nyelven kívül minden más idegen nyelvet a ritkábban oktatott kategóriába sorolnak. Ezek alapján a japán nyelv oktatása is támogatott. A NAT lehetővé is teszi a második idegen nyelv oktatását már 7. osztálytól kezdve a japán nyelvvel egyetemben. Azonban az logikus és lényeges kitétel, hogy az elkezdett nyelvet a középiskolában is folytathassa a tanuló. A dokumentum rámutat az egyik legnagyobb problémára, miszerint alacsony a közoktatásban dolgozó nyelvtanárok száma, így a másodikként biztosítható idegen nyelvi kínálat sem annyira széleskörű minden intézményben. A japán nyelv esetében ezért is biztató, hogy 15 év után újra megjelent a tanárképzésben a Japán nyelv és kultúra tanára képzés, mind osztatlan, mind pedig rövid ciklusú képzésben. Egy példa a számbeli különbségekre: 2011-es adatok szerint a középiskolában dolgozó angolnyelv-tanárok 5483-an voltak, míg az egyéb nyelveket oktatók 55-en. Az viszont szintén problémát okoz, hogy a kétszakos osztatlan tanárképzésen nagy eséllyel a tanuló a japán nyelvet minorban veszi fel, és teljesen a nulláról kezdi a nyelv tanulását. Ennek következtében nagy különbség lesz a főszakján tanult és a minoron tanult nyelvi képességeiben. Ezért is lényeges, hogy már középiskolában is elkezdhesse a diák a japán nyelvet, ha ilyen irányú terve van. Azonban ehhez ismét a tanárok számának növelésére van szükség, de remélhetőleg pár éven belül egyre több japán nyelv szakos tanár fog kitermelődni. A tanárhiány mellett még az anyagi források előteremtése okozhat problémát főleg a szegényebb régiókban. Ráadásul a fiatalok számára általánosan nézve sem annyira vonzó a tanári pálya. Erre vonatkozóan a következő években átalakítás is várható a tanárképzés egészében. A képzett japánnyelv-tanárok számának növelése folyamatban van a tavaly megindult Japán nyelv és kultúra tanára szaknak köszönhetően, így a tanárhiány megoldása már folyamatban van. A tanulmányban később érinteni fogom a nyelvtanárok számának kérdését.

A magyarországi japánnyelv-oktatás története a II. világháború után

Anélkül, hogy megszakításokkal kellene számolni, nem sokkal a második világháború után célszerű vizsgálni a japán nyelv oktatásának történetét. Az 1950-es évek végén az Iparművészeti Múzeum főigazgató-helyettese, Major Gyula kezdte meg a japán nyelv oktatását, amelyhez tankönyveket (*Japán nyelvtan és olvasókönyv*, 1971) is készített. Major Gyula ezt követően az Eötvös Loránd Tudományegyetemen (továbbiakban ELTE), majd a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat (továbbiakban TIT) Szabadegyetem japánnyelv-tanfolyamán is tanított 1974-ig (Székács, 2017. 33–34.). Major Gyula az ELTE-n először 1957-ben a Belső- és Kelet-Ázsiai Intézetben belül töltött be japán lektori

állást és tanította a Japán nyelv kezdőknek című kurzust heti 4 órában (Az Eötvös Loránd..., 101–102.). A rákövetkező évben Hani Kyōko is csatlakozott az ELTE-hez, ahol 1967-ig tanított nemcsak egyetemistákat, hanem mindenkit, akit érdekelt a japán nyelv (Hidasi és Vihar, 2018. 341–342.). Ezt követően Yamaji Masanori vette át Major Gyula tanári szerepét. Még ezelőtt, 1971-ben az első középiskolai oktatási kísérlet is folyamatban volt már: Vihar Juditnak köszönhetően az ELTE Radnóti Miklós Gyakorló Iskolájában 60 fővel indult tanulócsoport, amelyből azonban 1974-re többen lemorzsolódtak. Közel 10 évvel később, 1984-től a Külkereskedelmi Főiskolán szervezte meg a japánnyelv-oktatást tanórai kereteken belül Hidasi Judit. Ennek köszönhetően a japán is belekerült az idegen nyelvi kínálatba (Kiss és Horváth, 2017. 115.). 1985-ben jelent meg Hidasi Judit *Japán nyelvkönyv* című tankönyve, majd ugyanebben az évben Yamaji Masanori *Japán I.* és *Japán II.* című könyvei, amelyeket még négy kötet követett (Sato, 2017. 74–75.). Nem sokkal később, 1986-ban az ELTE-n az addig lektori óráként zajló japánnyelv-oktatás japán szakos bölcsészképzéssé alakult át Yamaji Masanori vezetésével. A '80-as években Vihar Judit az ELTE Tanárképző Karán, Hidasi Judit pedig 1987 és 1990 között a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen (továbbiakban BME) tartott fakultatív nyelvórákat. Ezzel párhuzamosan az 1987/88-as tanévben Zsolnai József kezdeményezésével megkezdődött a Törökbálinti Kísérleti Iskolában általános iskolai szinten is a japán nyelv oktatása. Az iskola kezdetben a Japán Nagykövetségtől és az ELTE-től kapott segítséget (Kiss és Horváth, 2017. 115.). Az, hogy Magyarországon már általános iskolákban is hozzá lehetett férni a '80-as évek második felében a japán nyelv tanulásához, még európai szinten is kuriózumnak számított (Hidasi, 1998. 61.). Ennek a kezdeményezésnek köszönhetően jelent meg 1992-ben az első gyerekeknek íródott magyar nyelvű tankönyv, a *Japán nyelvkönyv gyermekeknek* első kötete, amelyet még két kötetrel bővítettek. Ezeket követte 1994-től a *Daruma*-sorozat, ami arra volt hivatott, hogy különböző tevékenységeken keresztül vonja be a gyerekeket a nyelv tanulásába és a kultúra megismerésébe (Sato, 2017. 80–82.).

Először Mitoma Tamio ösztöndíjas jogászhallgató volt, aki anyanyelvűként segítette az oktatást, majd 1990-től Wakai Seiji mint anyanyelvi japánnyelv-tanár egészítette ki az oktatói gárdát. Kiss Sándorné Székely Ilona 1988-tól kisebb megszakításokkal egészen 2011-es nyugdíjazásáig tanított Törökbálinton. A törökbálinti iskola több alkalommal is fogadott magas presztízsű japán vendégeket. Közben már vidéken is megkezdődött a japán nyelv tanítása, például 1980-tól a Szegedi Egyetem Altajisztika Tanszékén. Ekkoriban a TIT mellett még a Körösi Csoma Társaság Keleti Nyelvek Kollégiuma is kínált japán nyelvi órákat (Székács, 2017. 33–35.). A fenti adatokból megfigyelhető, hogy Magyarországon már az 1950-es évek vége óta van megszakítások nélkül lehetőség a japán nyelv tanulására. Az is megmutatkozik, hogy a szűk tanulói és oktatói kör egyre szélesebbé vált, és a '80-as évektől kezdett el egyre nagyobb mértékben terjedni. A következőkben pedig látható lesz, hogy ez a térhódítás a '90-es években érte el a csúcspontját.

Először Mitoma Tamio ösztöndíjas jogászhallgató volt, aki anyanyelvüként segítette az oktatást, majd 1990-től Wakai Seiji mint anyanyelvi japánnyelv-tanár egészítette ki az oktatói gárdát. Kiss Sándorné Székely Ilona 1988-tól kisebb megszakításokkal egészen 2011-es nyugdíjazásáig tanított Törökbálinton. A törökbálinti iskola több alkalommal is fogadott magas presztízű japán vendégeket. Közben már vidéken is megkezdődött a japán nyelv tanítása, például 1980-tól a Szegei Egyetem Altajisztika Tanszékén. Ekkoriban a TIT mellett még a Kőrösi Csoma Társaság Keleti Nyelvek Kollégiuma is kínált japán nyelvi órákat (Székács, 2017. 33–35.). A fenti adatokból megfigyelhető, hogy Magyarországon már az 1950-es évek vége óta van megszakítások nélkül lehetőség a japán nyelv tanulására. Az is megmutatkozik, hogy a szűk tanulói és oktatói kör egyre szélesebbé vált, és a '80-as évektől kezdett el egyre nagyobb mértékben terjedni. A következőkben pedig látható lesz, hogy ez a térhódítás a '90-es években érte el a csúcspontját.

Az 1989-es rendszerváltás következményeként megszűnt az orosz nyelv dominanciája, teret adva a többi nyelvnek, elsősorban az angolnak és a németnek. Azonban a '90-es évekre nemzetközi szinten felértékelődött a japán mint idegen nyelv, aminek háttérben elsődlegesen a japán gazdasági csodát látták, és ebben az időszakban kezdett Japán is erőfeszítéseket tenni a japán nyelv külföldi oktatásának elterjesztésére. Ezek a változások a magyarországi japánnyelv-tanulási kedvre is pozitívan hatottak. Ebben az időszakban szaporodtak meg a japán ösztöndíj-lehetőségek, valamint a japán kultúra és nyelv terjesztését segítő, támogató intézmények, mint például a Japán Alapítvány Budapesti Irodája. Mindemellett a japán önkéntesek megjelenése az oktatásban, a japán könyvadamányok, a japánnyelv-tanári továbbképzések mind nagy segítséget nyújtottak a nyelv tanításához (Székács, 2007. 313.). A fentebb említett Japán Alapítvány Kelet-Európán belül Budapesten nyitotta meg első irodáját 1991-ben (Hidasi, 1998. 62.). 1992-ben érkeztek Magyarországra először a Japán Külföldi Önkéntes Szolgálat (továbbiakban JOCV) munkatársai. Az ide érkezett 127 önkéntesből 62 fő volt képzett nyelvtanár. Ez az önkéntes rendszer egészen 2007-ig működött Magyarországon. Ezt követően többen is itt telepedtek le az önkéntesek közül, akik ma is oszlopos tagjai a magyarországi japánnyelv-oktatásnak. Az önkénteseknek köszönhetően számos vidéki városba (Vác, Miskolc, Kaposvár, Debrecen) is eljutott a japán nyelv, hol órarendi keretek között, hol pedig szakkör formájában. Középiskolában először 1991-ben, a Babits Mihály Gimnáziumban Takáts Andrea vezetésével kezdődött meg a japán nyelv oktatása, 1992 óta pedig mindig jelen van egy japán anyanyelvi tanár is az oktatói gárdában. 1992 óta a Hunfalvy János Fővárosi Gyakorló, Kéttannyelvű Külkereskedelmi, Közgazdasági Szakközépiskolában (ma: Hunfalvy János Közgazdasági Technikum) is magas szintű japánnyelv-oktatás zajlik. Ezután 1993-ban folyamatosan egyre több középiskolában jelent meg a japán nyelv, és nemcsak a fővárosban, hanem például Vácott (Géza Király Közgazdasági Szakközépiskola), Miskolcon (Diósgyőri Gimnázium) vagy Debrecenben (Ady Endre Gimnázium) is. Ezalatt 1991-ben a Virányos Általános Iskolában már 4. osztályos kortól tanulhatták a gyerekek a japán nyelvet. Az iskola szomszédjában 2005-ben megnyílt a Magyarországi Japán Nagykövetséghez tartozó Budapesti Japán Iskola, ahol az itt tartózkodó japán családok gyermekei tanulhatnak a japán tanrendet követve. Így a Virányos iskolában tanulóknak testközelből nyílik lehetőség a japán nyelv gyakorlására és a kultúra megismerésére, ugyanis rendszeresen szervez a két iskola közös programokat.¹ Vidéken erre 1995-ben történt precedens Jászberényben a Szent István Egyetem Jászberényi Főiskolai Kar Gyakorló Általános Iskolában. (Juhász, 2003. 18–19.). 1994-ben a Károli Gáspár Református Egyetemen is megkezdődött a japán nyelv oktatása:

¹ <https://ematlap.hu/tanora-szakkor-2018-09/772-hogyan-csinaljak-a-japanok-a-budapesti-japan-iskolaban-jar-tunk>, utolsó letöltés: 2021. 08. 18.

először japán nyelvi előkészítő tanfolyamként, majd 1995-től 10 féléves egyetemi képzésként, már tanár szakkal kiegészülve. A '90-es évek végén jelent meg a Tan Kapuja Buddhista Főiskolán is a japánnyelv-óra. 1993-tól már a japán nyelvi érettségi letétele is lehetővé vált, illetve 1994 óta a Nemzetközi Japán Nyelvvizsga (JLPT) is elérhető Magyarországon: először a Külkereskedelmi Főiskola volt a lebonyolító, majd 1998-tól kezdve a Károli Gáspár Református Egyetem ad neki otthont. Ezenkívül legkorábban már a '70-es években lehetett alap-, közép- és felsőfokú nyelvvizsgát is tenni a Rigó utcában. 1987-től lehetőség nyílt a Külkereskedelmi Főiskolán szakmai nyelvvizsgázni is ugyanezekben a szinteken (Székács, 2017. 37–40.). Ezek a nyelvvizsgaszervezési lehetőségek mind hozzájárultak a nyelv vonzóbbá tételéhez és népszerűsítéséhez.

A nyelvtanárok kérdése

A '80-as évektől kezdve nőtt a japán nyelvet oktató tanárok száma is. Ennek ellenére a '90-es években még mindig nem volt elegendő nyelvtanár. 1995-ben alakult és 1996-ban tartotta első konferenciáját az AJE (Európai Japánnyelv-oktatók Társasága), amely segített összefogni a nyelvtanárokat Magyarországon is (Székács, 2017. 41–42.). Eleinte nem volt teljesen világos, hogy hogyan kellene kinéznie az érettségi feladatsornak, milyenek kellene lennie a követelményrendszernek. Ennek okán az a feladat várt a nyelvtanárokra, hogy összehangolják a kimeneti követelményeknek megfelelően a tananyagot az általános iskolától az érettségiig (Kiss és Horváth, 2017. 123.). Ami azért sem volt egyszerű feladat, mert a japán nyelvet nehezebb összevetni az angollal a nyelvtudás szintje tekintetében. Ez a probléma azonban alapvető lehet az írásjegyekkel kommunikáló nyelveknél a latin betűt használókkal szemben. Az előbb említett problémák és az, hogy 2002-ben Magyarország szervezte az éves AJE konferenciát, mind hozzájárultak a Magyarországi Japánnyelv-oktatók Társaságának (továbbiakban MJOT) 2001-es létrehozásához (Székács, 2017. 45.). A társaság megalapítása óta több nyelvtanulást segítő könyvet, füzetet adott ki, nemcsak kezdőknek, hanem például érettségizők részére is (Sato, 2017. 91.). A MJOT és a Japán Alapítvány Budapesti Irodája szerkesztőbizottságot hozott létre, aminek köszönhetően megszületett 2011-ben a *Dekiru* című magyar nyelvű japán nyelvkönyv első, majd 2012-ben a második kötete is. A *Dekiru* kidolgozásánál figyelembe vették a Közös Európai Referenciakeretet, így a két kötet B2-es szintnek megfelelő nyelvtudást ad. A már fentebb említett önkéntesek kivonulása fokozatosan történt, és felvetette azt a problémát, hogy így a vidéki iskolákban megszűnik a japán nyelv oktatása. Egyrészt mert vidéken főként csak önkéntesek tanítottak, mivel az iskolák anyagiilag nem engedhettek meg maguknak fizetett nyelvtanárt. Másrészt helyben nem is állt rendelkezésükre oktató, és olyan tanár sem volt, aki le tudott volna járni Budapestről vidékre. Ezekre a problémákra az MJOT is felhívta a figyelmet, és minden fórumon igyekezett hangoztatni azokat. Ennek a megoldására a japán kormány létrehozta a J-Cat intézményét, és ennek keretein belül 2008 és 2011 között kulturális segítőket küldött Magyarországra. Ezzel igyekeztek betölteni a JOCV önkénteseinek kivonulásával keletkezett űrt (Székács, 2017. 46–47.). Annak, hogy a JOCV nem delegál többé Magyarországra önkénteseket, az az oka, hogy csak a fejlődő országokat támogatja, azonban hazánk az EU tagállamként már fejlett országnak számított (Juhász, 2003. 16.).

2004-ben Gyurcsány Ferenc és Koizumi Junichiro akkori miniszterelnökök tokiói találkozáján megalakult a Japán–Magyar Együttműködési Fórum, amely a két ország különböző szakterületeken működő döntéshozóinak kommunikációját volt hivatott elősegíteni. Többek között a japán nyelv magyarországi oktatását is támogatták, amire 47 millió jent fordítottak. A gyakorlatban 2007-től kezdtek megvalósulni a programok, amelyek anyagi alapját 12 japán nagyvállalat pénzbeli hozzájárulása adta. Végül a

fórum 2014. március 31-ével befejezte tevékenységét (Székács, 2017. 48–49.; Kiss és Horváth, 2017. 127.). Az 1990-es években ugrásszerű fejlődés mutatkozott a magyarországi japánnyelv-oktatásban. Egyrészt a magyarországi nyelvtanárok és intézmények kezdeményezésének köszönhetően, másrészt a rendszerváltás miatt a japán kormányzati lehetőségek is megnyíltak az ország előtt. Ekkor vezették be minden oktatási szinten több intézményben, köztük vidéki városokban is a japán nyelv oktatását (Sato, 2017. 77.). Az első táblázat konkrét adatokkal támasztja alá a tanulói létszám növekedését.

A táblázatokból is megfigyelhető, hogy az oktatói létszám akkor is alacsony volt. Illetve a konkrét tanári képzettséget tekintve jelenleg is bővítésre szorulna. Ezért is fontos, hogy annyi év után sikerült akkreditálni a nyelvtanári képzést, amely 2020 őszétől ismét elindult az ELTE-n. Több képzési szinten is elérhető a japán nyelv és kultúra tanára szak: osztatlan tanárképzésben és rövid ciklusú mesterképzés formájában is, ahová bemeneti követelmény a japonológia mesterszak elvégzése. A felvi.hu statisztikái alapján 2020 szeptemberében 6 hallgató kezdte meg osztatlan (11 félév) tanárképzésben, illetve szintén 6 hallgató kezdte meg a rövid ciklusú (2 félév) tanárképzést mint japán nyelv és kultúra tanára szakos tanuló. A 2021-es felvételin pedig az osztatlan tanárképzésen összesen 19 jelentkezőből 8 fő jelölte meg első helyen, míg a rövid ciklusú tanárképzésre összesen 2 fő jelentkezett, melyből 1 fő jelölte meg első helyen az említett szakot. A japán szakirány pedig alapképzésen is töretlen népszerűségnek örvend, így a későbbiekben akár onnan is kerülhetnek ki majd leendő tanár szakos hallgatók (felvi.hu).

A táblázatok Japánban készített kérdőívek alapján készültek, a kérdőíveket pedig a világ minden országába eljuttatták, hogy felvegyék a japánnyelv-tanulással kapcsolatos nemzetközi adatokat. A legközelebbi ilyen felmérésre 2021 őszén kerül sor. A beszámoló rögzítések az összesített információk nem konkrétan a részadatok összesítései, mert abban az esetben, ha egy tanár több oktatási intézményi szinten is tanít, akkor az összesített értékbe csak egyszer számolták bele, ezért láthatók eltérések a végeredményeknél. 1974-ben még csak 2 magyarországi intézményben volt elérhető a japán nyelv tanulása, 4 oktatóval, akikre 119 tanuló jutott. Majd 44 évvel később, 2018-ban már összesen 39 magyarországi intézményben vált elérhetővé nyelvtanulási célból a japán, az oktatók száma pedig már elérte a 95 főt, míg a nyelvet tanulóké az 1906 főt. A köz- és felsőoktatásra vonatkozó adatok tekintetében viszont a 2009-es évtől kezdve állnak rendelkezésre információk: 2009-ben 3 általános iskolában és 21 középiskolában állt a tanulók rendelkezésére valamilyen formában a japán nyelv, ami összesen 24 közoktatási intézményt jelentett. Ezzel szemben 2018-ban 17-re csökkent a közoktatásban részt vevő intézmények száma. Az oktatók száma 2009-ben az általános iskolákban 3 fő, míg a középiskolákban 22 fő volt, így összesen 25 tanár vett részt a közoktatási intézmények japán nyelvi oktatásában. 2018-ra ezek a számok nem változtak. A nyelvet tanulók létszámát tekintve viszont változás következett be: 2009-ben 113 általános iskolás és 381 középiskolás tanulta a nyelvet, vagyis közoktatási szinten összesen 494 fő tanulta, míg 2018-ban 139 általános iskolás és 328 középiskolás tanult japánul, ami összesen 467 főt jelentett. Hiába növekedett a nyelvet tanuló általános iskolások száma, mert a középiskolásoknál jelentősebb csökkenés mutatkozik ezt a két évet vizsgálva. A felsőoktatásban az intézmények és az oktatók számában nem láthatók nagy különbségek a 2009-es és 2018-as évet elemezve, azonban a felsőoktatásban japán nyelvet tanuló hallgatók száma növekedő tendenciát mutat: 2009-ben 712 hallgató, míg 2018-ban 949 hallgató tanulta a japán nyelvet egyetemi környezetben. A köz- és felsőoktatáson kívüli helyszíneken zajló japánnyelv-oktatásról 2015-re vonatkozóan csak a tanulók száma ismert, ami 517 fő volt. A 2018-as évről viszont több területről vannak ismét adatok: 15 intézmény és 51 oktató állt iskolán kívül a japánul tanulni vágyók rendelkezésére, aminek 490 tanuló volt a hozzáadéka. Az egyetemista tanulók létszámának növekedése magyarázható azzal, hogy a felsőoktatásban többeknek nyílik lehetősége japán nyelvet tanulni, szinte

költségmentesen. Ezzel szemben az iskolán kívül oktatók magasabb létszáma magyarázható azzal, hogy a bolognai rendszer bejövetelek megszűntek a japánnyelv-tanári szakok, így hivatalosan nem tudtak ezek az emberek tanári végzettséget szerezni, ami nélkül pedig nehéz az állami oktatásban elhelyezkedni. A másik oka az is lehet, hogy nem mindenki akar közoktatásban vagy felsőoktatásban tanítani, és rugalmasabb számára például a nyelviskolákban történő tanítás vagy a magántanítás. Összességében nézve a legfrissebb japán adatok szerint, amelyek a 2018-as évre vonatkoznak, az intézmények számában nem történt kiemelkedő változás az elmúlt 10 évben, és ugyanez mondható el az oktatók és a tanulók számáról is. Ennek hátterében az is állhat, hogy a közoktatásban nincs széleskörűen elterjedve még nyelviskolai szinten sem, ha figyelembe vesszük a vidéki városokat is. Ha a közoktatásban is nőne az előfordulása, akkor ugrásszerű növekedésre lehetne számítani.

1. táblázat. A magyarországi japánnyelv-oktatás számokban (1974–2006)

(Forrás: Survey on Japanese-Language Education Abroad, <https://www.jpjf.go.jp/e/project/japanese/survey/result/index.html>, utolsó letöltés: 2020. 01. 20.)

Év	Magyarországi japánnyelv-oktatás		
	Intézmények száma	Oktatók száma	Tanulók száma
1974	2	4	119
1979/80	3	3	84
1984/85	7	8	138
1990	Alsó-közép: 2 Felső: 3 Össz.: 5	Alsó-közép: 3 Felső: 7 Össz.: 10	Alsó-közép: 47 Felső: 185 Össz.: 232
1993/94	Alsó-közép: 8 Felső: 6 Iskolán kívüli: 5 Össz.: 19	Alsó-közép: 14 Felső: 20 Iskolán kívüli: 13 Össz.: 47	Alsó-közép: 262 Felső: 810 Iskolán kívüli: 134 Össz.: 1206
1998	Alsó-közép: 12 Felső: 8 Iskolán kívül: 4 Össz.: 24	Alsó-közép: 18 Felső: 21 Iskolán kívül: 11 Össz.: 50	Alsó-közép: 491 Felső: 291 Iskolán kívül: 63 Össz.: 845
2003	Alsó-közép: 16 Felső: 12 Iskolán kívül: 8 Össz.: 36	Alsó-közép: 24 Felső: 29 Iskolán kívül: 16 Össz.: 69	Alsó-közép: 491 Felső: 291 Iskolán kívül: 157 Össz.: 1004
2006	Alsó-közép: 16 Felső: 12 Iskolán kívül: 7 Össz.: 34	Alsó-közép: 22 Felső: 25 Iskolán kívül: 16 Össz.: 62	Alsó-közép: 392 Felső: 728 Iskolán kívül: 291 Össz.: 1410

2. táblázat. A japán nyelv oktatása Magyarországon 2009–2015 között
(Forrás: Survey on Japanese-Language Education Abroad, <https://www.jpjf.go.jp/e/project/japanese/survey/result/index.html>, utolsó letöltés: 2020. 01. 20.)

Év	Intézmények száma			Oktatók száma			Tanulók száma		
	Alsó oktatás	Közép-oktatás	Felső-oktatás	Alsó oktatás	Közép-oktatás	Felső-oktatás	Alsó oktatás	Közép-oktatás	Felső-oktatás
2009	3	14	7	3	22	21	113	381	712
	24			46			1206		
2015	32			93			201	465	1007
	Összesen						1673		
Iskolán kívül									
2009 „Több- szintes” oktatás	9			32			365		
	4			6			266		
2015	nincs adat			nincs adat			517		

3. táblázat. A japán nyelv oktatása Magyarországon 2018-ban
(Forrás: Survey on Japanese-Language Education Abroad, <https://www.jpjf.go.jp/e/project/japanese/survey/result/index.html>, utolsó letöltés: 2021. 01. 14.)

2018	Intézmények száma			
	Alsó oktatás	Közép-oktatás	Felső-oktatás	Más helyszínek
	3	14	9	15
	39			
	Oktatók száma			
	Alsó oktatás	Közép-oktatás	Felső-oktatás	Más helyszínek
	3	22	23	51
	95			
	Tanulók száma			
	Alsó oktatás	Közép-oktatás	Felső-oktatás	Más helyszínek
	139	328	949	490
	1906			

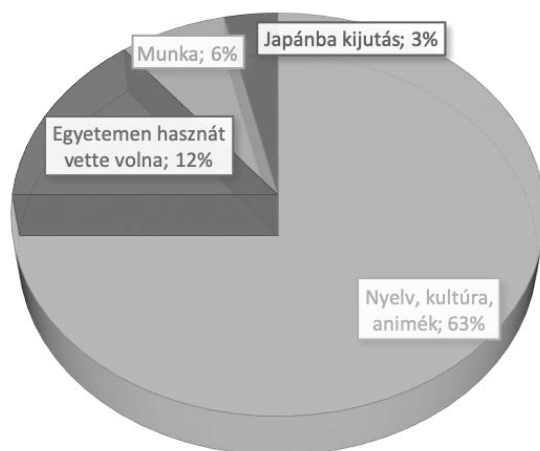
Kérdőíves kutatás

A *Japán nyelvoktatás* című kérdőívet online lehetett kitölteni 2019. június 1. és december 27. között, ez az időszak 100 kitöltést eredményezett. A kérdésekben vegyítve volt a kvalitatív és a kvantitatív megközelítés. Az utolsó öt kérdés személyes adatokra kérdezett rá, ezekből derült ki többek között, hogy a 15–25 éves korcsoportba tartozó válaszadók 65-en voltak, vagyis ez a téma iránt a legérdeklődőbb korcsoport. Ráadásul maga a tanulmány is ezzel a korcsoporttal foglalkozik (köz- és felsőoktatás). A kitöltők lakhelyi eloszlásában nagy a szórás: 45%-uk kecskeméti vagy szolnoki, 13%-uk budapesti, és a maradék 42% pedig egyéb lakosú.

A kérdőív első kérdése arra irányult, hogy a kitöltő melyik városba járt középiskolába: Szolnokra 40%, Kecskemétre 17%. Tehát ebbe a két vidéki városba járt a kitöltők 57%-a, vagyis majdnem a válaszadók kétharmada. Ezután a következő kérdésben a középiskolában tanult idegen nyelvek feltérképezése volt a cél: A kitöltők 28%-a tanult iskolai keretek között egy idegen nyelvet, 61%-a két idegen nyelvet, valamint 11%-a három idegen nyelvet. A nyelvek közül, ahogyan az várható is volt, az angol – 88%-kal – és a német – 57%-kal – szerepelt nagyobb arányban. A japán nyelv azonban nem került elő mint iskolában tanult idegen nyelv. Ezután a következő kérdés azt volt hivatott kideríteni, hogy mennyien élnének vagy éltek volna a japán nyelv iskolai tanulásával. Ezzel a kérdéssel egyúttal a kitöltők motivációja is vizsgálható. A kitöltők 21%-a adott erre a kérdésre nemleges választ. A további 79% pedig a következőkkel indokolta igenlő választát: a kitöltők 63%-a érdekesnek tartja vagy szereti a japán nyelvet és kultúrát, amelyből kiemelhető a populáris kultúra, mint például az animék világa. 12% fogalmazott meg egyéb okokat, mint például: hasznát venné a nyelv ismeretének a koreai szakon, vagy sokat segített volna a válaszadónak egyetemi éve alatt, ha már a középiskolában megismerhette volna ilyen formában a japán gondolkodásmódot. Ezután 6% válaszolta azt, hogy hasznos lenne vagy lett volna a munkájához, végül 3% említette, hogy ki szeretne jutni Japánba.

MIÉRT TANUL/TANULT VOLNA AZ A 79% JAPÁNUL?

A kitöltők 42%-a tanulta vagy tanulja jelenleg is a japán nyelvet. Az is kirajzolódott a válaszokból, hogy 10 ember biztosan autodidakta módon próbálkozik elsajátítani a nyelvet. Azok, akik tanárok segítségével tanulják a japán nyelvet, említettek egyetemi oktatókat és magántanárokat is. A vidéki válaszadók főleg magánúton kapnak lehetőséget a nyelv elsajátítására. Több mint a válaszadók fele, vagyis 30-an válaszolták azt, hogy heti rendszerességgel vannak vagy voltak óráik, ebből 8-an egyetemi oktatásban tanulják a nyelvet, így a heti 1 alkalom helyett 3 alkalommal részesülnek intézményi oktatásban. A maradék 12 embernek azonban nincs része ilyenfajta rendszerességben. Fentebb már érintve volt a kitöltők egészére, hogy mi motiválná őket a japán nyelv tanulásának elkezdésére. Azonban a következőkben a ténylegesen nyelvet tanuló kitöltők indíttatása foglalkoztatott. Ezért célszerű volt rákérdezni a tanulók motivációjának változására is. Erre 24 ember válaszolta azt, hogy nőtt a motivációja, mióta elkezdett japánt tanulni, 15-nek stagnál, és mindössze 3-nak csökkent. Arra a kérdésre, hogy miért kezdték el tanulni a

nyelvet, egyöntetűen a következő válaszok érkeztek: megtetszett nekik a nyelv és a kultúra, valamint a populáris kultúra; az animék és mangák világa is nagy hatással volt rájuk.

Az eredmények alapján, illetve a középiskolás fiatalok környezetét látva is az következtethető ki – ahogyan azt már Székács Anna egy tanulmányában megállapította (2017) –, hogy a 2000-es évek első évtizedében lévő populáris kultúra a fő mozgatórugója a japánnyelv-tanulás megkezdésének. Ez a tendencia a mai napig releváns. Sőt úgy tűnik, hogy a mai felső tagozatos általános iskolások és a középiskolások körében már szinte alapvető kulturális ismeretnek számít az, hogy tudják, mit jelentenek az anime, manga, és kpop fogalmak. Ennek köszönhetően már vidéken is egyre szélesebb körben terjednek az anime-találkozók is, mint például a SzolnoCon², amelyet az önkormányzat és a Verseghy Ferenc Könyvtár és Közművelődési Intézmény is támogat. A japán nyelvű szókincs ismeretének bővülését támasztja alá Sato Noriko és Székács Anna 2005-ös tanulmánya, amelyben a japán szókincs beépülését magyar szótárak segítségével vizsgálták. A globalizációnak köszönhetően egyre több japán film, rajzfilm, étterem és sport érhető el Európán belül. 1984 és 1994 között például háromszoros növekedés figyelhető meg a szótárakba bekerült japán eredetű szavak számában. 2002-ben már észlelhető a szórakoztató kultúra tematikájából bekerülő japán szavak, illetve a korábbi átvételek bokrosodása is a szótárakban (Sato és Székács, 2005. 300–303.).

A 90-es évek második felétől ugrásszerűen növekedett a japán beutazó turizmus, ami szintén hozzájárult a japán eredetű szavak beépülésének növekedéséhez, valamint az autodidakta módon, üzleti okokból tanulók számának emelkedéséhez is. Nemcsak a japán beutazással foglalkozó irodák igényelték a japánul tudó és tanuló idegenvezetőket, hanem a népművészeti boltok is elkezdtek japán tanulókat foglalkoztatni. A japánok abban az időben nem igazán beszéltek más nyelvet, ezért rájöttek a szolgáltatók, hogy a sikeres kommunikációhoz szükség van a japánnyelv-ismeretre (Sato és Székács, 2005. 305–306.). Például egy 2004-es kismin-tás kutatás alapján buszsofőrök körében ismertek a köszönésre és a bemutatkozásra

---

Az eredmények alapján, illetve a középiskolás fiatalok környezetét látva is az következtethető ki – ahogyan azt már Székács Anna (2017) megállapította –, hogy a 2000-es évek első évtizedében lévő populáris kultúra a fő mozgatórugója a japánnyelv-tanulás megkezdésének. Ez a tendencia a mai napig releváns. Sőt úgy tűnik, hogy a mai felső tagozatos általános iskolások és a középiskolások körében már szinte alapvető kulturális ismeretnek számít az, hogy tudják, mit jelentenek az anime, manga, és kpop fogalmak. Ennek köszönhetően már vidéken is egyre szélesebb körben terjednek az anime-találkozók is, mint például a SzolnoCon, amelyet az önkormányzat és a Verseghy Ferenc Könyvtár és Közművelődési Intézmény is támogat. A japán nyelvű szókincs ismeretének bővülését támasztja alá Sato Noriko és Székács Anna 2005-ös tanulmánya, amelyben a japán szókincs beépülését magyar szótárak segítségével vizsgálták.

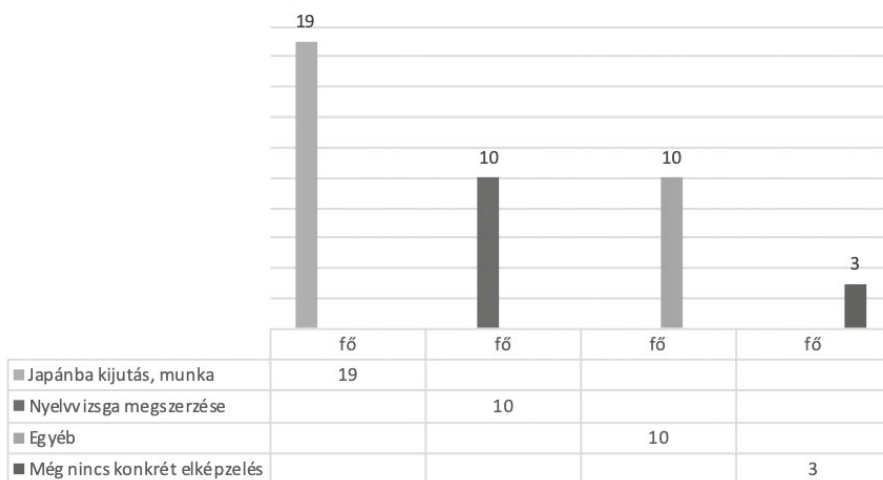
---

² <https://www.szoljon.hu/kultura/helyi-kultura/fiatalok-szazait-vonzotta-a-megyei-konyvtarba-az-idei-szolnocon-1495021/>

vonatkozó kifejezések. Ezzel szemben a pincérek között már nagyobb eltérések voltak megfigyelhetők: az italárakat többen tudták japánul, a teljes italrendelést viszont kevesebben tudták japán nyelven felvenni, illetve voltak, akiknek az elszámolás sem okozott gondot. A népművészeti boltok eladóinak tudása bámulatra méltó volt, ugyanis nekik ment a legjobban a japán vendégekkel való kommunikáció, ugyanakkor a használt kifejezéseket nem tudták más kontextusban használni (Sato és Székács, 2005. 308–309.). 10 évvel később elmondható, hogy Magyarországon a japánok beutazó turizmusában fontos szerepet játszik, hogy a szomszédos országokhoz képest itt található több szakképzett, japán nyelven is tudó idegenvezető. A japán turisták számára ugyanis az az egyik legfontosabb szempont, hogy az adott szolgáltatás elérhető-e számukra az anyanyelvükön (Tóth, 2016. 48–49.). Ennek ellenére mégis ez az ország egyik gyengesége is, mert a szolgáltatókra a hiányos nyelvtudás a jellemző (Tóth, 2016. 53.). A szakdolgozat azt is boncolgatja, hogy milyen lehetőségekkel lehetne növelni a japán beutazó turizmust. A lehetőségek közül a japánnyelv-tudással rendelkező szakemberekre vonatkozó részt idézem: „További lehetőség Magyarország számára a kínai és japán nyelven, magas szinten beszélő kollégák alkalmazása az idegenforgalmi cégeknél, és az együttműködések további fejlesztése, a balkáni országokkal is.” (Tóth, 2016. 56.)

Napjainkban az internet az információáramlás központja, amit az a kérdés is alátámasztott, hogy a japánul tanulók hol hallottak a nyelv tanulásának lehetőségéről: 20-an látták interneten a felhívást, 14-en ismerősön keresztül hallottak róla, 4-en a könyvtárban, 2-2 fő pedig az iskolában szerzett róla tudomást. Végül szintén a nyelvet tanulókat célozta meg az a kérdés, hogy a jövőben milyen terveik vannak a japán nyelvvél. 19-en írták azt válaszként, hogy szeretnének kijutni a szigetországba, illetve úgy érzik, szükséges lesz a japánnyelv-tudás a jövőbeli munkájukhoz, 10-en pedig nyelvvizsgát szeretnének szerezni belőle. 10-en válaszolták azt, hogy egyéb terveik vannak, mint a nyelvtudásuk szinten tartása, míg 3-an voltak azok, akiknek még nem alakult ki konkrét elképzelése arra vonatkozóan, hogy a jövőben mihez szeretnének kezdeni a megszerzett nyelvismerettel. 2020-ban a megkérdezettek közül 2 fő tett le emelt szintű japán nyelvi érettségét, sikeres 60% feletti eredménnyel. Illetve az egyik válaszadó jelenleg az ELTE japán nyelv és kultúra tanára osztatlan képzésében tanul.

A ténylegesen nyelvet tanulók motivációi

Az utolsó kérdés, ami ismét az alapsokaságot vizsgálta, egy nyitott kérdés volt a véleményükről, hogy szükségesnek gondolják-e a japán nyelvet elérhetővé tenni vidéki középiskolákban vagy akár általános iskolákban is. Erre a kérdésre 88% válaszolta azt, hogy támogatja és egyetért a kezdeményezéssel, 10% adott rá elutasító választ, és végül 2% volt tartózkodó ebben a kérdésben. A következő válasz szintén rámutat arra a motivációs tényezőre, amelyre a kérdőív eredményei is, ami nem más, mint maga a japán kultúra és az Ázsiából érkező populáris kultúra:

„Szerintem nagyon fontos lenne, ha a fiatalok körében nem csak az elterjedt, szokványos nyelvek lennének elérhetőek, ezzel talán nagyobb sikert, kedvet és fejlődést lehetne elérni a magyarországi nyelvoktatást illetően. Különös tekintettel a japán nyelvre, hiszen hazánkban is meghatározó a japán kultúra a fiatalok számára. Ez alatt a mangákat, animéket, filmeket értem, hiszen ha a gyerekek olyat tanulhatnának, ami érdekli őket, nagyobb lelkesedéssel állnának hozzá a feladathoz. Ha valami érdekli őket, akkor azt támogatni, segíteni kell.” (20 éves, tanuló)

Ezt nemcsak a 2000-es Székács Anna tanulmány támasztja alá, hanem egy másik kismintás kérdőíves kutatás is, amit Faragó Péter készített 2019 környékén. Ez utóbbiban a válaszadók körülbelül 75%-a kezdett a japán kultúra iránti mélyebb megismerés céljából a nyelv tanulásába, illetve 60% pedig az animék miatt (Faragó, 2019. 658–659.). Ezek alapján kijelenthető, hogy a mai japánul tanulók körében nagy szerepet játszik az intrinzik és az extrinzik motiváció is.

Összegzés

A tanulmányban leírtakból kiderül, hogy már az 1950-es évektől kezdve megvolt a próbálkozás a japán nyelv oktatására, csakúgy, ahogy az érdeklődés is. Az 1971-es évben pedig kísérleti jelleggel a középiskolai oktatás keretei között is tanították a japán nyelvet. Azonban továbbra is a felsőoktatásban volt inkább elérhető a tanulni vágyók számára. Az 1980-as évek végén kísérlet történt az egyik általános iskolában is a japán nyelv tanítására, ami európai szinten egyedülálló volt. Ugyanakkor az igazi áttörést a rendszerváltás hozta meg, amikor a két ország kapcsolata fellendült: 1991-ben Kelet-Európában elsőként Magyarországon nyitotta meg irodáját a Japán Alapítvány, amely szintén hozzájárult a nyelvoktatás támogatásához. 1992-től egészen 2007-ig, tehát 15 évig voltak a magyarországi japánnyelv-oktatás nagy segítségére a JOCV munkatársai, akiknek majdnem a fele önkéntesen oktatta, főként vidéki városokban, a japán nyelvet. A táblázatok is jól mutatják, hogy az önkéntesek idejében milyen stabilan növekedett vagy épp stagnált a nyelvtanulók száma, hiszen megvolt hozzá számukra a legfontosabb összetevő: az oktatói gárda. 2004 és 2014 között működött a Japán–Magyar Együttműködési Fórum, amely szintén sokat segített a japán nyelv oktatásának terjesztésében. Az idők során még nem volt arra példa, hogy elegendő japánnyelv-tanárral rendelkezzen az ország, miközben az érdeklődés fokozatosan növekszik a nyelv iránt. Számos munkakörben hasznát tudják venni a nyelv ismeretének a tanulók. Például az oktatásban tanárként, a gazdasági életben akár üzletemberként, a vendéglátásban dolgozókként, illetve szakképzett idegengazdálkodóként.

A kérdőívekből kinyert adatok megerősítették azt a hipotézist, hogy még több közoktatási intézményben lenne igény a japán nyelv oktatására szabadon választható nyelvként. A válaszadók 79%-a élne, élt volna ezzel a lehetőséggel középiskolás korában. Ráadásul a kitöltők 40%-a tanul Szolnokon, vagy végezte ott a középiskolát. Emellett a kecskeméti érdeklődése is említésre méltó: a járványhelyzet előtt 33 embernek tartottak heti

rendszerességgel nyelvórákat Kecskeméten. A kecskeméti és szolnoki tanulóknál az a jelenség figyelhető meg, hogy a lemorzsolódás fő oka nem más, minthogy a közoktatásban le vannak terhelve. Azért is lenne az órarendbe való beépítés könnyítés azok számára, akik japánul szeretnének tanulni, mert így a másik kötelezően választott nyelv helyett választhatnák a japánt is, amely irányába valódi érdeklődéssel és lelkesedéssel fordulnának. Ennek eredményeképpen pedig már alapvetően rendelkeznének valamilyeni motivációval a nyelv tanulása iránt. A továbbtanulók számára pedig több lehetőséget rejtene, ha már ismernék a japán nyelvet és kultúrát. Hiszen azok, akik csak a nyelv megtanulása miatt mennének japán szakra, választhatnának a nyelvtudásukhoz más szakot is, ahol már alapból kamatoztathatnák a nyelvtudásukat. Az adatok alapján több szférában is el tudnak helyezkedni a japán nyelvismerettel rendelkezők, így az igény is megvan a nyelv tanulására.

Czikkely Zsuzsanna

ELTE Nyelvtudományi Doktori Iskola

Irodalom

Survey on Japanese-Language Education Abroad <https://www.jp.f.go.jp/e/project/japanese/survey/result/index.html> Utolsó megtekintés: 2021. 01. 20.

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Értesítője 1957/58.

Faragó Péter (2019). Közeledő keleti kultúra. A japánul tanulás motivációi. *Élet és Tudomány*, 74(21), 658–659.

Hidasi Judit (1998). Gondolatok a magyarországi japán nyelvoktatás ürügyén. *Modern Nyelvoktatás*, 4(2–3), 57–68.

Hidasi Judit & Vihar Judit (2018, szerk.). *Egy magyar lelkű japán, Hani Kjóko*. Balassi Kiadó.

Juhász Borbála (2003). A japán nyelv oktatásának helyzete hazánkban. *Iskolakultúra*, 13(10), 13–20.

Kiss Sándorné & Horváth Krisztina (2017). A Magyarországi Japánnyelv-oktatók Társaságának tevékenysége. In Wakai Seiji & Sági Attila (szerk.), *Kortárs japanológia II.: Japánnyelv-pedagógia Magyarországon*. Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan Kiadó. 115–139.

Sato Noriko (2017). A magyarországi japánnyelv-oktatás tankönyvi szemszögből. In Wakai Seiji & Sági Attila (szerk.), *Kortárs japanológia II.: Japánnyelv-pedagógia Magyarországon*. Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan Kiadó. 58–101.

Sato Noriko & Székács Anna (2005). Az információs társadalom hatása a nyelvi terjeszkedésre – japán példák. In *Tudományos Évkönyv 2004: Tudástranszfer és információs társadalom*. Budapesti Gazdasági Főiskola. 300–310.

Székács Anna (2007). Körkép a mai magyar japanológia nyelvészeti, nyelvoktatási vonatkozásairól. In Szerdahelyi István & Wintermantel Péter (szerk.), *Japanológiai körkép*. ELTE Eötvös Kiadó. 311–338.

Székács Anna (2017). A japánnyelv-oktatás története Magyarországon. In Wakai Seiji & Sági Attila (szerk.), *Kortárs japanológia II.: Japánnyelv-pedagógia Magyarországon*. Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan Kiadó. 26–58.

Tóth Dorottya (2016). Kínai és japán beutazó turizmus jellegzetességei és jelenlegi helyzete Magyarországon. *Szakdolgozat*. Miskolci Egyetem, Gazdaságtudományi Kar.

Melléklet

Japán nyelvoktatás kérdőív

1. Melyik városba jártál/jársz középiskolába? *

Szolnok   Egyéb: .....

2. Milyen nyelveket tanultál/tanulsz középiskolában? *

Angol   Német   Orosz   Francia   Spanyol   Egyéb

3. Ha lett volna/ lenne lehetőség japán nyelvet tanulni középiskolában, akkor éltél volna/ élnél ezzel? *

Igen   Nem

4. Ha igen, miért? *

.....

5. A közelmúltban vagy jelenleg tanultál japán nyelvet? *

Igen   Nem

A japán nyelv tanulásával kapcsolatos kérdések

6. Mettől meddig tanultál japánul és hol? (Ha jelenleg is tanulsz a nyelvet, akkor azt is vedd figyelembe a válaszadásnál!)

.....

7. Honnan értesültél a nyelvtanulási lehetőségről? *

Iskola   Könyvtár

Internet   Ismerős

Egyéb: .....

8. Kik voltak az eddigi oktatóid? *

.....

9. Milyen rendszerességgel folytak/ vannak az órák? *

.....

10. Miért kezdtél el japánul tanulni? *

.....

.....

11. A kezdetek óta hogyan változott a japán nyelvtanulás iránti motivációd? *

- Csökkent   Stagnál   Nőtt

12. Milyen jövőbeli terveid vannak a nyelvvel? *

.....

.....

Vélemény és személyes adatok**13. Mi a véleményed arról, hogy a japán nyelvet elérhetővé kellene tenni még több (főleg vidéki) középiskolában/ általános iskolában is? ***

.....

.....

14. Név vagy becenév: *

.....

15. Megemlíthetem a tanulmányban a neved? *

- Igen   Nem

16. Nemed: *

- Nő   Férfi

17. Melyik korosztályhoz tartozol? *

- 6-14 év   15-18 év
 19-25 év   26-35 év
 35- év

18. Lakóhely: *

- Szolnok   Egyéb:

Absztrakt

Tanulmányomban arra keresem a választ, hogy szükségszerű lenne-e a japán nyelv elérhetőségének bővítése a közoktatásban. Más szavakkal: mekkora igény van a japán nyelv elsajátítására? Ehhez a kereslet és a kínálat fogalmait mentén épül fel a tanulmány. A kereslet meghatározásához tartozik a történeti áttekintés, az elhelyezkedési lehetőségek, valamint a tanulók motivációját érintő részek. Ezzel párhuzamosan a történeti áttekintés szintén része a kínálat értelmezésének, ahogy a tanárhiány témája is. Ez utóbbihoz szorosan kapcsolható a nemrégiben újraindított tanárképzés és a japánnyelv-tanárok számának ahhoz kapcsolható további növekedése. A Magyarországon fellelhető, a témához kapcsolódó szakirodalmak nyújtottak támpontot a történeti bemutatáshoz. A tanulmányban felhasználtam a Japán Alapítvány által végzett felmérések eredményeit is, melyeket az elmúlt évek adataival hasonlítottam össze a pontosabb következtetés levonása érdekében. A felhasznált adatokból táblázatok is készültek a jobb átláthatóság kedvéért. Az ezek mellett elvégzett kérdőíves kutatás árnyaltabb képet nyújt arról, hogy mekkora igény van, illetve lenne a japán nyelv tanulási lehetőségeinek kiszélesítésére, továbbá foglalkozik a motiváció kérdésével is mind a japán nyelvet tanulókat, mind pedig a tanulni vágyókat illetően. Ez utóbbihoz más hasonló motivációt vizsgáló kutatásokat is beemeltem összehasonlításként, hogy láthatóvá váljon, milyen tendencia figyelhető meg az utóbbi években.